

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. října 2010*

Ve věci C-81/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Symvoulis tis Epikrateias (Řecko) ze dne 17. října 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 25. února 2009, v řízení

Idryma Typou AE

proti

Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J.N. Cunha Rodrigues, předsedkyně senátu, A. Arabadžev, A. Rosas (zpravodajka), U. Løhmus a P. Lindh, soudci,

* Jednací jazyk: řečtina.

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. března 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za řeckou vládu P. Mylonopoulosem, M. Apessosem, jakož i N. Marioli, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi G. Braunem a G. Zavvosem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 2. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu první směrnice Rady 68/115/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 68, s. 8; Zvl. vyd. 17/01, s. 3, dále jen „první směrnice“).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu, v němž proti sobě stojí Idryma Typou AE, akciová společnost se sídlem v Aténách, a Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis (ministr pro tisk a média), ve věci pokuty uložené jmenované společnosti za porušení právních předpisů a pravidel profesní etiky upravujících provozování televizních stanic.

Právní rámec

Právní úprava Unie

- 3 První tři body odůvodnění první směrnice jsou následujícího znění:

„vzhledem k tomu, že koordinace uvedená v čl. 54 odst. 3 písm. g) [Smlouvy o EHS] a v Obecném programu pro odstranění omezení svobody usazování je naléhavá, zejména s ohledem na akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným, neboť činnost těchto společností často překračuje hranice státních území;

vzhledem k tomu, že koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se zveřejňování, platnosti závazků těchto společností a neplatnosti těchto společností nabývá zvláštního významu zejména s cílem zajištění ochrany zájmů třetích osob;

vzhledem k tomu, že se v těchto oblastech musí být předpisy Společenství přijat [v těchto oblastech musí být předpisy Společenství přijaty] současně pro tyto společnosti, neboť poskytují vůči třetím osobám pouze záruku obchodního jmění“.

- 4 Článek 1 první směrnice, ve znění pozměněném aktem o podmínkách přistoupení Řecké republiky a úpravách smluv (Úř. věst. 1979, L 291, s. 17), stanoví:

„Koordinační opatření stanovená touto směrnicí se použijí na právní a správní předpisy členských států, které se vztahují na tyto formy společností:

[...]

– pro Řecko:

ανώνυμη εταιρία, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία
[akciová společnost, společnost s ručením omezeným, komanditní společnost na akcie]“

- 5 První směrnice obsahuje tři oddíly. První oddíl upravuje zveřejňování, aktů společnosti, druhý platnost závazků společnosti vzniklých na základě úkonů jejích orgánů a třetí neplatnost společností.

Vnitrostátní právní úprava

- 6 Článek 15 odst. 2 Řecké ústavy, ve znění platném před revizí ústavy v roce 2001, stanovil, že rozhlas a televize podléhají přímé státní kontrole.
- 7 Zákon č. 2863/2000 „Státní rada pro rozhlasové a televizní vysílání a jiné orgány a instituce v oblasti dodávek služeb rozhlasového a televizního vysílání“ (FEK A' 262), zřídil Státní radu pro rozhlasové a televizní vysílání (Ethniko symvoulío radiotileorasis, dále jen „ESR“).
- 8 Zákon č. 2328/1995 „Právní režim soukromého televizního vysílání a místního rozhlasového vysílání, úprava otázek spojených s trhem rozhlasového a televizního vysílání a jiná ustanovení“ [FEK A' 159, použitelný v projednávaném případě ve znění zákona č. 2644/1998 „o poskytování služeb zpoplatněného rozhlasového a televizního vysílání“ (FEK A' 233), dále jen „zákon č. 2328/1995“] definuje právní režim a rámec pro provozování soukromého televizního vysílání a místního rozhlasového vysílání.
- 9 Tento zákon upravuje zejména udělování licencí pro založení a provozování soukromých televizních stanic, jakož i podíly v akciových společnostech, které podávají takovou žádost o udělení licence. V zásadě musí mít tyto podíly formu akcií na jméno. Různá ustanovení zákona omezují maximální výši podílu na základním kapitálu, který může fyzická nebo právnická osoba držet ve společnosti, která je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, na 25 %. Krom toho musí být jakýkoliv převod podílů převyšujících 2,5 % ze základního kapitálu oznámen ESR.

10 Článek 3 zákona č. 2328/1995 stanoví:

„1. b) Vysílání všeho druhu (včetně reklamy), které vysílají rozhlasové a televizní stanice musí respektovat osobnost, čest, dobrou pověst, soukromý a rodinný život, profesní, sociální, vědeckou, uměleckou, politickou činnost nebo jakoukoliv jinou obdobnou činnost každé osoby, jejíž obraz se objeví na obrazovce, anebo jejíž jméno nebo dostatečně přesné identifikační údaje jsou odvysílány.“

11 Článek 3 odst. 15 zákona č. 2328/1995 stanoví, že ESR vypracuje etický kodex povolání novináře. Článek 5 nařízení č. 1/1991 ESR stanoví, že „není dovoleno zobrazovat osoby způsobem, který by mohl za určitých podmínek podněcovat k jejich ponižování, sociální izolaci nebo jejich diskriminaci [...]“.

12 Článek 4 zákona č. 2328/1995 stanoví:

„1. Ve všech případech porušení a) ustanovení vnitrostátních právních předpisů, [právních předpisů] Evropské unie a mezinárodního práva, která přímo nebo nepřímo upravují soukromé televizní stanice a obecněji provozování soukromého televizního vysílání, b) [...], c) pravidel profesní etiky, jak jsou definována v souladu s článkem 3 tohoto zákona, se ukládají [...] následující sankce: a) doporučení a výstrahy, b) pokuty od pěti do pětiset milionů GDR [...], c) dočasné pozastavení vysílání na dobu až tří měsíců [...] nebo trvalé přerušování vysílání dotčeného programu televizní stanice, d) dočasné pozastavení vysílání všech televizních programů stanice na dobu až tří měsíců, e) odnětí licence k provozování televizní stanice a f) sankce etické povahy (například povinné odvysílání oznámení o jiných uložených sankcích). ESR zašle své rozhodnutí bezodkladně Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis, který přistoupí k přezkumu legality a přijetí rozhodnutí o uložení sankce. Výběr druhu správní sankce uvedené v tomto článku a stanovení její výše se provádí v závislosti na závažnosti porušení, počtu diváků programu, v rámci něhož k porušení došlo, podílu na trhu služeb rozhlasového a televizního vysílání, který případně držitel licence

získal, výši uskutečněných nebo plánovaných investičních nákladů a existenci případné recidivy. Součástí rozhodnutí ESR, jež stanoví uplatnění sankcí uvedených v tomto odstavci, je úplné odůvodnění s uvedením konkrétních důvodů; toto rozhodnutí je přijato ve všech případech až po vyslechnutí dotčených osob během alespoň jednoho plenárního zasedání tohoto orgánu.

[...]

3. Pokuty stanovené v předcházejících odstavcích jsou ukládány společně a nerozdílně společnosti a osobně členovi (nebo členům) jejího statutárního orgánu, všem členům její správní rady a všem jejím akcionářům, kteří drží podíl převyšující 2,5 % jejích akcií.

[...]

5. Výše uvedené správní sankce jsou ukládány nezávisle na existenci případné trestní nebo občanskoprávní odpovědnosti.“

Spór v původním řízení a předběžná otázka

- 13 Žalobkyně v původním řízení je akciová společnost Nea Tileorasi AE, majitelka televizní stanice Star Channel.
- 14 Žalobkyně v původním řízení napadá u Symvoulio tis Epikrateias rozhodnutí Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis č. 11840/E/11.5.2001, kterým jí byla uložena pokuta ve výši 10 000 000 GDR (přibližně 29 347 eur) společně a nerozdílně s Nea Tileorasi AE, jakož i dalšími akcionáři a členy její správní rady z důvodu, že se během hlavní zpravodajské relace televizní stanice Star Channel dne 14. února 2000 dopustila porušení povinnosti respektovat osobnost, čest, dobrou pověst a rodinný život, jakož i presumpci nevinu několika osobností. Krom toho napadá rozhodnutí ESR č. 122/91/20.4.2000, na základě něhož bylo přijato napadené ministerské rozhodnutí.
- 15 Čtvrtý senát Symvoulio tis Epikrateias, kterému byla žaloba předložena, postoupil věc z důvodu jejího mimořádného významu Symvoulio tis Epikrateias zasedajícímu v plénu.
- 16 Symvoulio tis Epikrateias provedl přezkum ústavnosti čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995, na základě něhož byla uložena sankce akcionářům společnosti, z hlediska zásady hospodářské svobody stanovené v článku 5 Řecké ústavy. V podstatě má za to, že vnitrostátní zákonodárce je oprávněn přijmout pravidla odchylná se od obecného režimu akciových společností, zejména pak od zásady, podle níž akcionář neručí za závazky právnické osoby, která je základní a závaznou zásadou obecného režimu akciových společností, nikoliv však zásadou ústavní. Vnitrostátní zákonodárce má tuto možnost *a fortiori* v případě, že se jedná o zvláštní společnosti, které jednají ve veřejném zájmu a podléhají přímé státní kontrole. Předkládající soud uvádí, že čl. 4 odst. 3 zákona

č. 2328/1995 každopádně nestanoví solidární ručení akcionářů za „dluhy“ právnické osoby, nýbrž uplatnění správních sankcí jak na společnost, tak osoby uvedené v tomto ustanovení. Konečně, toto uplatnění sankcí podle jeho názoru neznemožňuje výkon činnosti podniku ani jej podstatně neztěžuje.

- ¹⁷ Symvoulio tis Epikrateias nicméně poukazuje na minoritní názor některých členů kolegia, že sporné ustanovení ukládá akcionářům akciových společností provozujícím televizní vysílání povinnost zaplatit správní pokutu uloženou společnosti jako takové z důvodu porušení právních předpisů při výkonu její činnosti, čímž tvoří závazek, který zatěžuje pasiva společnosti. Toto ustanovení podle nich porušuje základní zásady práva akciových společností – zejména zásadu omezení rizika pro akcionáře – a tudíž hospodářské svobody chráněné článkem 5 Řecké ústavy, která zahrnuje právo zakládat obchodní společnosti, neboť volné tržní hospodářství by nemohlo bez takových společností fungovat. Zásada, podle níž za své závazky ručí výlučně akciová společnost, je podle nich zásadním výrazem povahy kapitálové společnosti, kterou má akciová společnost. V tomto ohledu není důležité, že společnost vykonává činnost ve veřejném zájmu nebo že podléhá státní kontrole.

- ¹⁸ Symvoulio tis Epikrateias má poté, co provedl přezkum dodržování zásady proporcionality, za to, že sporné právní předpisy sledují legitimní cíl a nepředstavují omezení hospodářské svobody zjevně nepřiměřené ve vztahu k cílům, jež sledují, takže nelze mít ohledně sporných právních předpisů za to, že znemožňují nebo podstatně ztěžují výkon činnosti podniku v odvětví zřizování a provozování soukromých televizních stanic.

- 19 Symvoulio tis Epikrateias zejména uvádí, že vnitrostátní zákonodárce, obeznámený s podmínkami a skutečnou situací televizního prostředí v zemi, má za to, že akcionář, který drží podíl převyšující 2,5 % akcií není běžným investorem, ale že se v podstatě jedná o profesionálního investora, který je z důvodu této účasti na společnosti potenciálně schopen ovlivňovat správu právnické osoby a z tohoto důvodu i provozování televizní stanice. Předkládající soud má za to, že toto meritorní posouzení vnitrostátního zákonodárce nelze považovat za zjevně nesprávné nebo nevhodné, zohlední-li se skutečnost, že na základě zákona č. 2328/1995 nemůže maximální procentní podíl na základním kapitálu, který může držet akcionář (fyzická nebo právnická osoba), převyšovat 25 %, a že je tudíž zcela nezbytná spolupráce většího počtu akcionářů na správě společnosti, aby bylo možné ovlivňovat řízení společnosti..
- 20 Symvoulio tis Epikrateias nicméně poukazuje na minoritní názor mezi svými členy, jenž zpochybňuje tuto formu objektivní odpovědnosti akcionářů, která podle tohoto minoritního názoru odrazuje od nabývání akcií akciových společností provozujících televizní vysílání. Opatření podle tohoto názoru nemůže podpořit uskutečnění sledovaného cíle, protože účast o málo vyšší než 2,5 % je příliš bezvýznamná, než aby mohla ovlivnit řízení společnosti a vyloučit, že společnost bude jednat v rozporu s profesními pravidly etiky. Opatření se podle uvedeného minoritního názoru ve skutečnosti rovná uložení sankce akcionáři akciové společnosti provozující televizní vysílání, který drží omezený procentní podíl na základním kapitálu společnosti, a to pouze z důvodu, že je akcionářem takového druhu akciové společnosti.
- 21 V tomto kontextu si předkládající soud klade otázku ohledně slučitelnosti čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 s jednotlivými směrnici Unie týkajícími se společností, které uvádí.

22 Předkládající soud má v tomto ohledu za to, že působnost čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 a působnost ustanovení směrnic týkajících se společností se nepřekrývají. Neobsahují totiž podle něj žádné pravidlo, jež by upravovalo a *a fortiori* zakazovalo přičítání společné a nerozdílné odpovědnosti akcionářům akciové společnosti, kteří drží pouze určité procento akcií, společně s právnickou osobou, kterou je společnost, za zaplacení pokut uložených za porušení právních předpisů z důvodu činnosti právnické osoby, tj. akciové společnosti, a to jak obecně, tak konkrétně, v projednávaném případě, z důvodu činnosti právnické osoby, tj. akciové společnosti, jež je držitelkou licence pro založení a provozování televizní stanice. Takový zákaz podle něj z článku 1 první směrnice, ve kterém se zákonodárce Unie omezuje na výčet forem společností, které již existují v členských státech a na které se uplatní ustanovení dotčené směrnice, nelze dovodit.

23 Podle předkládajícího soudu by nebylo posledně uvedené ustanovení v rozporu s článkem 1 této směrnice ani za předpokladu, že by se první směrnice a čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 vztahovaly na tytéž oblasti. Tento článek 1 totiž nedefinuje akciovou společnost a omezuje se na výčet forem společností, na které se směrnice použije. Právo Unie tudíž nebrání vnitrostátnímu zákonodárci, aby zavedl nové formy společností, které nespádají do působnosti směrnic týkajících se společností, ani aby vytvořil (zvláštní) akciové společnosti, na které se uplatní ustanovení, jež se odchyľují od práva akciových společností Unie, pokud je zřejmé, že tato odchyľná ustanovení nejsou v rozporu se zvláštními ustanoveními směrnic týkajících se společností a práva Unie obecně, jako je tomu v případě ustanovení čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995.

24 Podle Symvoulis tis Epikrateias skutečnost, že neexistence ručení akcionářů akciové společnosti za závazky právnické osoby není zaručena právem Unie, vyplývá ze skutečnosti, že právní řády celé řady členských států mají po desetiletí zakotvenu,

zejména prostřednictvím judikatury, zásadu zrušení autonomie právnických osob, která vede za určitých podmínek k přičítání odpovědnosti akcionáři za závazky akciové společnosti, aniž by v této souvislosti vyvstala otázka, zda je výše uvedená zásada v rozporu s právem Unie, a rovněž ze skutečnosti, že nebyla snaha harmonizovat podmínky takového zrušení autonomie právnické osoby.

25 Někteří členové kolegia nicméně zastávají minoritní názor a domnívají se, že výraz „akciová společnost“ použitý v článku 1 první směrnice má minimální závazný obsah. Základními vlastnostmi akciové společnosti, od nichž se nemůže podle nich vnitrostátní zákonodárce odchýlit, jsou:

- a) striktní rozlišování mezi obchodním majetkem společnosti a majetkem akcionářů, jakož i
- b) neexistence osobního ručení akcionářů za závazky společnosti, neboť akcionáři jsou povinni pouze splatit svůj vklad, který odpovídá poměru jejich účasti na celém základním kapitálu.

26 Tito členové kolegia krom toho uvádějí, že v žádném právním řádu členského státu Evropské unie, v právních předpisech ani judikatuře nebylo připuštěno porušení zásady, podle níž akcionář neručí za závazky akciové společnosti svým osobním majetkem. Judikatura pouze připustila, že v případě, kdy dochází k naprostému splývání majetku akciové společnosti s majetkem akcionáře a pokud tento akcionář spravoval majetek, který tak již tvoří jednotu, způsobem, který je v rozporu s dobrou vírou v důsledku jeho osobního jednání či opominutím, nemůže se tento akcionář již ve vztahu

k věřitelům společnosti dovolávat zásady autonomie obou majetků (svého osobního majetku a majetku společnosti).

27 Předkládající soud tudíž konstatuje rozdílnost v názorech jednak ohledně otázky, zda se působnost článku 1 první směrnice a působnost čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 překrývají, a jednak ohledně slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů s uvedeným ustanovením.

28 Za těchto podmínek měl Symvoulio tis Epikrateias za to, že v souladu s čl. 234 třetím pododstavcem ES a rozsudkem ze dne 6. října 1982, Cilfit a další (283/81, Recueil, s. 3415), je povinen přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Obsahuje směrnice 68/151/EHS, která v článku 1 stanoví, že „[k]oordináční opatření stanovená touto směrnicí se použijí na právní a správní předpisy členských států, které se vztahují na tyto formy společností: [...] – v Řecku: ανώνυμη εταιρία [akciová společnost]“, pravidlo, které zakazuje přijetí takových vnitrostátních právních předpisů, jako je čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995, v rozsahu, v němž stanoví, že pokuty stanovené v předcházejících odstavcích tohoto článku se ukládají za porušení právních předpisů a pravidel profesní etiky upravujících fungování televizních stanic nejen společnosti, jež je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, ale společně a nerozdílně s ní také všem společníkům, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií?“

29 Soudní dvůr vyzval účastníky řízení uvedené v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, kteří se chtějí účastnit jednání určeného k přednesu řečí, aby se vyjádřili zejména k relevanci článku 49 SFEU týkajícího se svobody usazování a článku 63 SFEU týkajícího se volného pohybu kapitálu pro účely odpovědi na otázku položenou Symvoulio tis Epikrateias.

K předběžné otázce

- 30 Otázka předložená předkládajícím soudem se týká výkladu první směrnice.
- 31 Je však třeba připomenout, že okolnost, že vnitrostátní soud formuloval předběžnou otázku po formální stránce tak, že odkázal na určitá ustanovení práva Unie, nebrání tomu, aby Soudní dvůr tomuto soudu poskytl veškeré prvky výkladu, které mohou být pro rozsouzení věci, jež mu byla předložena, užitečné, ať již na ně posledně uvedený v položených otázkách odkázal, či nikoli. V tomto ohledu přísluší Soudnímu dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky práva Unie, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (viz rozsudek ze dne 27. října 2009, ČEZ, C-115/08, Sb. rozh. s. I-10265, bod 81).
- 32 S ohledem na skutkové okolnosti sporu v původním řízení a použitelné řecké právní předpisy, je nutné vyložit kromě první směrnice i článek 49 SFEU a článek 63 SFEU.

K první směrnici

- 33 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být první směrnice vykládána v tom smyslu, že brání takovým vnitrostátním právním předpisům, jako je čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995, podle něhož se pokuty stanovené v předcházejících odstavcích tohoto článku ukládají za porušení právních předpisů a pravidel profesní etiky upravujících provozování televizních stanic společně a nerozdílně nejen společnosti, která

je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, ale s ní také všem akcionářům, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií.

34 Řecká vláda poznamenává, že čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 nestanoví solidární ručení akcionářů společnosti, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií, za závazky právnické osoby obecně, nýbrž stanoví, že za porušení právních předpisů a pravidel upravujících provozování televizních stanic jsou správní pokuty ukládány jak společnosti, která je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, tak výše uvedeným akcionářům, kteří mají zvláštní význam pro založení a fungování právnické osoby.

35 Nicméně je nutné připomenout, že jak vyplývá z ustálené judikatury, postup podle článku 267 SFEU se zakládá na jasné dělbě činností mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, přičemž Soudní dvůr je oprávněn rozhodovat pouze o výkladu nebo platnosti aktů práva Unie uvedených ve zmíněném článku. V tomto rámci nepřísluší Soudnímu dvoru, aby posuzoval výklad vnitrostátních ustanovení, ani aby rozhodoval, zda je jejich výklad provedený předkládajícím soudem správný (viz rozsudek ze dne 18. ledna 2007, Auroux a další, C-220/05, Sb. rozh. s. I-385, bod 25).

36 Je tedy třeba vycházet z výkladu řeckého zákona, jak je shrnut v bodě 17 tohoto rozsudku a který tvoří předpoklad otázky předložené Soudnímu dvoru.

37 První směrnice byla přijata na základě čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o EHS, nyní čl. 50 odst. 2 písm. g) SFEU.

- 38 Toto posledně uvedené ustanovení stanoví, že k zavedení svobody usazování přijímá zákonodárce Unie směrnice za účelem koordinace záruk, které jsou pro ochranu zájmů společníků i třetích osob vyžadovány v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce SFEU, a to v míře nezbytné k dosažení jejich rovnocennosti. V souladu s čl. 54 druhým pododstavcem se „společnostmi“ rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.
- 39 Jak vyplývá z prvních dvou bodů odůvodnění první směrnice, má směrnice za cíl koordinovat vnitrostátní předpisy týkající se zveřejňování, platnosti závazků a neplatnosti akciových společností a společností s ručením omezeným. Pravidla, která mají být převzata do každého vnitrostátního práva, jsou popsána v člancích 2 až 12 první směrnice.
- 40 I když z třetího bodu odůvodnění vyplývá, že existuje zásada, podle níž za své závazky vůči třetím osobám ručí pouze společnosti, a to do výše svého obchodního jmění, uvedená směrnice nestanoví jednotný pojem akciové společnosti ani společnosti s ručením omezením, jež by spočíval na takové zásadě. Článek 1 první směrnice naopak vyjmenovává pro každý členský stát různé druhy společností založených podle práva tohoto členského státu, na které se musí uplatnit pravidla stanovená v člancích 2 až 12.
- 41 Z toho vyplývá, že první směrnice nestanoví co má být chápáno pod pojmem akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným, ale stanoví pouze pravidla, která se musí uplatnit na určité druhy společností identifikovaných zákonodárcem Unie jako akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným.

- 42 Mimoto, i když ze zkoumání práva členských států, které provedla generální advokátka v bodě 34 svého stanoviska, vyplývá, že ve většině případů akcionáři společností uvedených ve výčtu v článku 1 první směrnice neručí osobně za závazky akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, nelze z toho vyvodit závěr, že se jedná o obecnou zásadu práva společností použitelnou bez výjimky za každých okolností.
- 43 Rovněž, pokud jde o závazky společnosti, z článků 7 až 9 první směrnice, které v tomto ohledu uvádějí pouze několik pravidel, nelze vyvodit žádnou obecnou zásadu.
- 44 Ze znění první směrnice, z jejího výkladu ve světle jejího cíle ani práva členských států tedy nevyplývá, že tato směrnice stanoví pravidlo, podle něhož akcionář nemůže za žádných okolností ručit za pokutu uloženou společností, zejména pak v případech, kdy je tato pokuta uložena společně a nerozdílně akciové společnosti a tomuto akcionáři.
- 45 Krom toho existence takového pravidla ve vnitrostátním právu by cíl první směrnice, vzhledem k jeho omezené povaze, neohrozila.
- 46 Na položenou otázku je v důsledku toho třeba odpovědět tak, že první směrnice musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995, podle něhož jsou pokuty stanovené v předchozích odstavcích tohoto článku ukládány za porušení právních předpisů a pravidel profesní etiky upravujících provozování televizních stanic nejen společnosti, která je držitelem

licence pro založení a provozování televizní stanice, ale společně a nerozdílně s ní také všem akcionářům, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií.

Ke svobodě usazování a volnému pohybu kapitálu

- ⁴⁷ Do věcné působnosti ustanovení článku 49 SFEU o svobodě usazování náleží vnitrostátní ustanovení, která se uplatní v případech, kdy státní příslušník dotyčného členského státu vlastní podíl na základním kapitálu společnosti usazené v jiném členském státě umožňující mu vykonávat určitý vliv na rozhodování této společnosti a určovat její činnost (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 13. dubna 2000, *Barsars*, C-251/98, Recueil, s. I-2787, bod 22, a ze dne 23. října 2007, *Komise v. Německo*, C-112/05, Sb. rozh. s. I-8995, bod 13, a ze dne 26. března 2009, *Komise v. Itálie*, C-326/07, Sb. rozh. s. I-2291, bod 34).
- ⁴⁸ Do působnosti ustanovení článku 63 SFEU o volném pohybu kapitálu spadají zejména přímé investice ve formě účasti v podniku prostřednictvím držení akcií, která umožňuje skutečně se podílet na jeho řízení a kontrole, jakož i portfoliové investice, tj. koupě cenných papírů na kapitálovém trhu uskutečněná pouze s cílem investovat bez úmyslu ovlivňovat řízení a kontrolu podniku (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 17. září 2009, *Glaxo Wellcome*, C-182/08, Sb. rozh. s. I-8591, bod 40).
- ⁴⁹ Na vnitrostátní právní předpisy, které se nepoužijí pouze na podíly umožňující vykonávat určitý vliv na rozhodování společnosti a určovat její činnost, ale použijí se nezávisle na velikosti podílu, který akcionář ve společnosti vlastní, se může vztahovat jak článek 49 SFEU, tak článek 63 SFEU (viz výše uvedený rozsudek *Komise v. Itálie*, bod 36).

- 50 Ve věci v původním řízení řecké právní předpisy omezují maximální podíl fyzické nebo právnické osoby, který může držet na základním kapitálu společnosti, která je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, na 25 %. Krom toho čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 stanoví, že pokuta může být uložena akcionáři, pokud drží více než 2,5 % akcií takové společnosti.
- 51 Podle toho, jak je rozdělen zbytek základního kapitálu, zejména pokud je rozptýlen mezi velký počet akcionářů, může být podíl ve výši 25 % dostatečný pro získání kontroly nad společností nebo alespoň pro výkon určitého vlivu na rozhodování této společnosti a pro určování jejích činností ve smyslu judikatury Baars, připomenuté v bodě 47 tohoto rozsudku (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, bod 38). Řecké právní předpisy mohou tudíž spadat do působnosti článku 49 SFEU.
- 52 Krom toho vzhledem k tomu, že se uvedené právní předpisy vztahují na akcionáře, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií, ale jejich účast není dostatečná pro to, aby jim umožnila vykonávat kontrolu nad společností nebo určitý vliv na rozhodování společnosti, mohou tyto právní předpisy rovněž spadat do působnosti článku 63 SFEU.
- 53 Je tedy třeba provést výklad obou těchto ustanovení.
- 54 Z ustálené judikatury vyplývá, že se pojem „omezení“ ve smyslu článku 49 SFEU týká opatření, která výkon svobody usazování zakazují, tvoří překážku tomuto výkonu nebo jej činí méně atraktivním (rozsudek ze dne 28. dubna 2009, Komise v. Itálie, C-518/06, Sb. rozh. s. I-3491, bod 62).

- 55 Jako „omezení“ podle čl. 63 odst. 1 SFEU musí být kvalifikována rovněž vnitrostátní opatření, která mohou zabránit nebo omezit nabytí akcií v dotčených podnicích nebo mohou odradit investory jiných členských států od investování do kapitálu těchto podniků (výše uvedený rozsudek Komise v. Německo, bod 19).
- 56 V případě v původním řízení je třeba konstatovat, že dotčené vnitrostátní opatření má pro investory odrazující účinek a ovlivňuje tak jejich přístup na trh s podíly ve společnostech.
- 57 Vnitrostátní opatření totiž umožňuje stanovit pro akcionáře akciové společnosti provozující televizní vysílání povinnost ručení za pokuty uložené této společnosti, aby tak tito akcionáři zajistili, že uvedená společnost bude dodržovat řecké právní předpisy a pravidla profesní etiky, třebaže pravomoci, které jsou přiznány těmto akcionářům na základě pravidel, jimiž se řídí fungování orgánů akciových společností, jim to fakticky neumožňují.
- 58 Mimoto, i když je opatření uplatňováno bez rozdílu na řecké investory a investory z jiných členských států, je odrazující účinek tohoto opatření větší pro investory z jiných členských států než pro investory řecké.
- 59 Cílem zákona je totiž vést akcionáře k uzavírání společenství s jinými akcionáři, aby tak mohli ovlivňovat rozhodování řídicích orgánů společnosti, je však nepochybné, že i když tuto možnost mají všichni akcionáři, je její využití obtížnější pro investory z jiných členských států, kteří jsou méně obeznámeni se skutečnou situací v oblasti médií v Řecku a neznají nutně jednotlivé skupiny nebo společenství podílející se na

základním kapitálu společnosti, která je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice.

- ⁶⁰ Z toho vyplývá, že vnitrostátní opatření, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, omezuje jak svobodu usazování, tak volný pohyb kapitálu.
- ⁶¹ Bylo by tomu tak i v případě, pokud by bylo takové opatření vykládáno ve smyslu uvedeném řeckou vládou a vysvětleném v bodě 34 tohoto rozsudku.
- ⁶² Omezení svobody usazování a volného pohybu kapitálu může být přijatelné, pokud se ukáže, že odpovídá naléhavým důvodům obecného zájmu, že je způsobilé zaručit uskutečnění cíle, který sleduje, a že nepřekračuje meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné (ohledně svobody usazování viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, C-518/06, bod 72, a ohledně volného pohybu kapitálu viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Německo, body 72 a 73).
- ⁶³ Jak objasnil předkládající soud, má opatření dotčené ve věci v původním řízení za cíl dodržování právních předpisů a pravidel profesní etiky novinářů společnostmi provozujícími televizní vysílání za účelem vyloučení zejména zásahu do cti nebo soukromého života osob, které se objeví na obrazovce nebo jejichž jméno je citováno. Jedná se nepochybně o legitimní cíl.
- ⁶⁴ Komise měla na jednání za to, že žádný poznatek ve spise neumožňuje určit, proč by měl být akcionář, který drží podíl na společnosti provozující televizní vysílání převyšující 2,5 % akcií, považován za schopného ovlivnit řízení společnosti. Řecká vláda v odpovědi na tuto otázku uvedla, že v době přijetí zákona č. 2328/1995 byl takovými

akcionáři velký počet novinářů a že cílem tohoto zákona bylo jednak roztržít základní kapitál společností provozujících televizní vysílání za účelem vyloučení koncentrace příliš velké moci v rukách jediného akcionáře a jednak podnítit akcionáře k tomu, aby se za účelem přijetí programových rozhodnutí seskupili.

- 65 Ačkoliv v době přijetí zákona č. 2328/1995 existovala v tomto ohledu mezi postavením akcionáře, který drží 2,5% podíl na společnosti provozující televizní vysílání, a povoláním novináře statistická korelace, nezdá se taková souvislost v tomto ohledu dostatečná pro závěr, že dotčené opatření může zaručit dosažení cíle, který sleduje, a především, že nejde nad rámec toho, co je pro jeho dosažení nezbytné.
- 66 I když lze povolání novináře považovat za adekvátní kritérium pro identifikaci osob, které mohou ovlivnit správu společnosti provozující televizní vysílání, není tomu tak v případě obyčejného akcionáře, který je držitelem podílu o málo převyšujícího 2,5 % akcií nebo i dostatečného počtu akcií, aby mohl v orgánech společnosti provozující televizní vysílání vykonávat určitý vliv ve smyslu výše uvedeného rozsudku Baars.
- 67 Pokud je v tomto ohledu cílem opatření, aby novináři dodržovali zákony a etická pravidla svého povolání, bylo by namísto ukládání sankcí akcionářům, kteří nejsou nutně novináři, vhodnější spíše, aby byli za porušení, kterých se dopustili, osobně trestáni výše uvedení novináři.
- 68 V tomto kontextu je třeba uvést, že řecký zákon obsahuje jiné možnosti sankcí, jež jsou vhodnější ve vztahu k cíli sledovanému tímto zákonem, neboť postihují činnost televize, a nikoliv pouhé držení podílu na základním kapitálu, jako je pozastavení nebo přerušování vysílání dotčeného programu, dočasné pozastavení vysílání všech

televizních programů až na dobu tří měsíců, odnětí licence k provozování stanice nebo sankce etické povahy.

⁶⁹ Krom toho předpokládá, že všichni akcionáři akciové společnosti jsou odborníci v odvětví, do kterého spadá předmět činnosti společnosti, je přímo popřením volného pohybu kapitálu, který se vztahuje zejména na portfoliové investice, tj. koupě cenných papírů na kapitálovém trhu uskutečněná pouze s cílem investovat bez úmyslu ovlivňovat řízení a kontrolu podniku (rozsudek ze dne 28. září 2006, Komise v. Nizozemsko, C-282/04 a C-283/04, Sb. rozh. s. I-9141, bod 19). Přitom je to právě tento druh investic, o který by mohli mít zájem investoři z jiných členských států, kteří chtějí diverzifikovat své investice.

⁷⁰ Z výše uvedeného vyplývá, že článek 49 SFEU a článek 63 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995, podle něhož se pokuty stanovené v předcházejících odstavcích tohoto článku ukládají za porušení právních předpisů a pravidel profesní etiky upravujících provozování televizních stanic společně a nerozdílně nejen společnosti, která je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, ale s ní také všem akcionářům, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií.

K první směrnici

⁷¹ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření, musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 4 odst. 3 zákona č. 2328/1995 „Právní režim soukromého televizního vysílání a místního rozhlasového vysílání, úprava otázek spojených s trhem rozhlasového a televizního vysílání a jiná ustanovení“, ve znění zákona č. 2644/1998 „o poskytování služeb zpoplatněného rozhlasového a televizního vysílání“, podle něhož jsou pokuty stanovené v předchozích odstavcích tohoto článku za porušení právních předpisů a pravidel profesní etiky upravujících provozování televizních stanic ukládány nejen společnosti, která je držitelem licence pro založení a provozování televizní stanice, ale společně a nerozdílně s ní také všem akcionářům, kteří drží podíl převyšující 2,5 % akcií.
- 2) Článek 49 SFEU a článek 63 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že takové vnitrostátní úpravě brání.

Podpisy.